

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 37/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sijoitus- toiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015 ja laiksi verotusmenettelystä an- netun lain 16 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015 ja laiksi verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta (HE 177/2012 vp).

Lakialoite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavan aloitteen:

— LA 83/2012 vp — Juha Sipilä /kesk: Laki tuloverolain 50 §:n muuttamisesta (11.12.2012)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Jari Salokoski, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo ja johtava asiantuntija Kari Aaltonen, Verohallinto
- professori Heikki Niskakangas, Aalto-yliopisto
- johtaja Anna Lundén, Suomen Yrittäjät.

Kirjallisen lausunnon on antanut Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015. Kohdeyhtiöstä riippumaton yksityinen sijoittaja voisi laissa säädetyin edellytyksin vähentää pääomatulostaan 50 prosenttia vuosina 2013—2015 lain voimaantulon jälkeen osakeyhtiöön sijoittamansa osakepääoman määrää. Vähennyksen vähimmäismäärä olisi 5 000

euroa ja enimmäismäärä 75 000 euroa vuodessa. Yksittäinen sijoittaja voisi tehdä sijoituksia useampiin kohteisiin, jolloin vähennyksen enimmäismäärä olisi yhteensä 150 000 euroa vuodessa. Kohdeyhtiön veronhuojennukseen oikeuttava sijoitusten enimmäismäärä olisi 2 500 000 euroa 12 kuukauden aikana.

Sijoitus tulee tehdä pieneen yritykseen. Pieni yritys määriteltäisiin yritykseksi, jolla on enin-

tään 50 työntekijää ja jonka taseen loppusumma ja liikevaihto ovat alle kymmenen miljoonaa euroa.

Vähennystä vastaava määrä palautettaisiin sijoittajan tuloon osakkeita myöhemmin luovutettaessa.

Verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan sijoituksen vastaanottaneen kohdeyhtiön olisi annettava sijoituksesta Verohallinnolle vuosi-ilmoitus.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015 on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2013 sen jälkeen, kun Euroopan unionin komissio on hyväksynyt ehdotetun valtiontuen. Laki verotusmenettelystä

annetun lain 16 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan samasta ajankohdasta. Lakiin voimaantuloajankohdasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lakeja sovellettaisiin verovuosilta 2013—2015 toimitettavissa verotuksissa lain voimaantuloajankohdasta alkaen.

Lakialoite

LA 83/2012 vp. Lakialoite on rinnakkaisaloite hallituksen esitykselle laiksi sijoitustoiminnan veronhuojennuksesta verovuosina 2013—2015 ja laiksi verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n muuttamisesta. Siinä esitetään tuloverolain 50 §:ää muutettavaksi siten, että pääomatulolajin tappioon luetaan myös omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Esityksen tavoitteena on kannustaa yksityishenkilöitä sijoittamaan uutta pääomaa kasvaaviin, alkuvaiheen yrityksiin ja jakamaan liiketoimintaosaamistaan yhtiöiden käyttöön. Tuki on suunnattu pk-sektorille, ja sillä halutaan tukea uuden yritystoiminnan kasvua maassamme. Valiokunta pitää tähän nähden tärkeänä saattaa laki voimaan mahdollisimman pian asian kiireisestä käsittelyaikataulusta huolimatta. Tämä tarve korostuu, kun otetaan huomioon, että laki on määräaikainen ja tulee voimaan vasta, kun komissio on hyväksynyt esitetyn tuen.

Veronhuojennus koskee toisaalta vain osakeyhtiömuotoisia yrityksiä ja edellyttää useiden erityisten ehtojen täyttymistä. Säätelyssä tulee ottaa lisäksi huomioon myös unionin valtiontukisäännösten rajoitukset. Valiokunta pitää näistä syistä tärkeänä seurata esityksen vaiku-

tuksia ja verotuen käyttöä yritystoiminnan tukena. Seurantatietojen perusteella tulee myös arvioida lain kehitystarpeita. Valiokunta ehdottaa seurantaa koskevaa lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Valiokunta toteaa lisäksi, että esityksen suomenkieliseen versioon on jäänyt erehdyksessä eräitä vanhentuneita perusteluosiota. Valiokunta esittää selvyiden vuoksi perustelut siinä muodossa kuin ne on ollut tarkoitus hyväksyä:

s. 13. Valtiontukien kasautuminen ja valvonta -otsikon alla yleisperusteluissa oleva toinen kappale tulisi olla kokonaisuudessaan poistettu ("Laissa säädettäväksi ehdotetun vähennyksen verovuositaisen enimmäismäärän lisäksi ehdotetaan, jne.").

s. 15 2 §. *Määritelmiä.* Pykälän 3 kohdassa määritellään pieni yritys. Yhtenä edellytyksenä on mm. se, että yhtiön liikevaihto tai taseen loppusumma eivät saisi ylittää kymmentä miljoonaa euroa. Perusteluihin on jäänyt erehdyksessä ja-sana.

s. 19 8 §. Vähennyksen lukeminen tuloksi. Pykälän 1 momentin mukaan tehdyn osakesijoituksen perusteella pääomatuloista vähennetty määrä vähennettäisiin hankintamenosta vähennykseen oikeuttaneiden osakkeiden luovutusvoiton määrää laskettaessa. Tekstiin on jäänyt vanhempi muotoilu, jossa pääomatulosta vähennetty määrä lisättäisiin luovutusvoittoon.

Lakialoite

Valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina,

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus) ja

että lakialoite LA 83/2012 vp hylätään.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa esityksen vaikutuksia sekä ehdotetun väliaikaisen veronhuojennuksen toimivuutta ja vaikuttavuutta käytännössä. Hallituksen tulee arvioida lain jatkokehitystarpeita saamansa tiedon perusteella ja tehdä tarvittaessa esityksen tavoitteiden kannalta tarpeelliseksi osoittautuvat muutosehdotukset.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Kauko Tuupainen /ps
jäs.	Leena Harkimo /kok	Kari Uotila /vas
	Jouko Jääskeläinen /kd	Pia Viitanen /sd
	Timo Kalli /kesk	Ville Vähämäki /ps
	Sampsa Kataja /kok	vjäs. Risto Kalliorinne /vas
	Anneli Kiljunen /sd	Maria Lohela /ps
	Esko Kiviranta /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Mika Lintilä /kesk	Riitta Myller /sd
	Matti Saarinen /sd	Sirpa Paatero /sd
	Sari Sarkomaa /kok	Antti Rantakangas /kesk.
	Astrid Thors /r	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esitys laiksi sijoitustoiminnan verohuojennuksesta on parempi kuin aiemmin lausuntokierroksella ollut ehdotus, jonka sekä bisnesenkelit että yrittäjät tyrmäsivät täysin toimimattomana.

Keskustan eduskuntaryhmä ei vastusta mietintöön sisältyvää hallituksen esitystä, mutta katsoo, että edustaja Sipilän rinnakkaislakialoitteeseen LA 83/2012 vp sisältyvä ehdotus olisi selkeämpi, oikeudenmukaisempi ja tehokkaampi tapa kannustaa sijoittamaan uusiin kasvuyrityksiin. Lakialoitteessa esitetään, että tuloverolakia muutetaan siten, että pääomatulolajin tappioon luetaan myös omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio.

Suomi tarvitsee yrityksiä, jotka kasvavat ja työllistävät. Maassamme on satsattu paljon, noin 4 % bruttokansantuotteestamme, tuotekehitykseen ja tutkimukseen. Satsaukset ovat hiipumassa, emmekä ole löytäneet käytännön keinoja yksityishenkilöiden rohkaisemiseksi sijoittamaan kasvuhakuisiin pk-yrityksiin.

Syntyneet tappiot voidaan suomalaisessa tappiontasausjärjestelmässä yleensä vähentää kymmenenä seuraavana vuotena syntyneistä voitoista. Tappiontasaus toimitetaan tulolajeittain ja tulolähteittäin. Näin ollen ansiotulolajin tappio vähennetään vain ansiotuloista ja pääomatulolajin tappiot pääomatuloista. Elinkeinotulolähteen tappio ja maatalouden tulolähteen tappio vähennetään elinkeinotoiminnan ja maatalouden tuloksesta seuraavan kymmenen verovuoden aikana sitä mukaa kuin tuloa syntyy.

Tästä linjakkaasta tappiontasauksesta poikkeuksena ovat luovutustappiot. Niitä ei voida vähentää muista pääomatuloista, vaan ainoastaan luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuonna. Luovutustappioista on siis muodostettu oma erillinen luokkansa pääomatulolajin sisään.

Luovutustappioiden hyvin rajatulle vähentämisoikeudelle ei ole riittäviä perusteita. Luovutustappiot eivät usein tule lainkaan vähennettäväksi, koska tappioita kärsinyt verovelvollinen ei säännönmukaisesti saa luovutusvoittoja viiden vuoden aikana. Näin hän joutuu liikaverotuksen kohteeksi, koska pääomatulot ovat koko ajan verotuksen kohteena, mutta pääomatulolajiin kuuluvat luovutustappiot eivät tule vähennetyiksi.

Verolainsäädännön lähtökohtana tulee olla tasapuolisuus ja selkeys. Pienten kasvuhakuisten yritysten pääomarahoitusta sisältää aina suuren riskin. Suurin ongelma verotuksessa on, että sijoitustoiminnassa tulevat luovutustappiot saa vähentää vain luovutusvoitoista. Sijoitustoiminta on luonteeltaan pitkäjänteistä. Voitot ja tappiot saattavat ajoittua kauas toisistaan. Tämä ongelma näkyy esimerkiksi ns. bisnesenkeleiden verotuksessa. Tällä toimialalla luovutustappiot ovat tavallisia. Voittoa tulee harvemmin — vaikkakin ne saattavat toteutuessaan olla suuria. Jos verovelvollinen ei saa vähentää luovutustappioitaan muista pääomatuloista, ehkäise tämä riskinottoa. Kuitenkin kasvuyritysten rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi tarvittaisiin tahoja, jotka ovat valmiita taloudellisen riskin kantamiseen. Verotuksessa tulisi mieluummin kannustaa sijoitusriskin ottamiseen kuin nimenomaisesti rangaista tästä toiminnasta.

Lakialoitteessa ehdotettu malli on tasapuolinen kaikkia yrityksiä ja sijoittajia kohtaan. Kaikilla verovelvollisilla tulisi olla oikeus luovutustappioiden vähentämiseen samalla tavalla kuin he vähentävät muut pääomatulolajin tappiot. Näin päästäisiin normaalitapauksessa oikeampaan verotukselliseen lopputulokseen. Jos luovutustappiot saataisiin vähentää kaikista pääomatuloista kymmenen vuoden aikana, yksinkertaistuisi verotus ja verotuksen tuloksena olisi oikeamääräinen nettoverotus. Ruotsissa malli on otettu käyttöön ja kokemukset ovat hyviä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1 ja 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina ja

että hyväksytään lakialoitteen LA 83/2012 vp pohjalta uusi 3. lakiehdotus (Vastalauseen uusi lakiehdotus).

Vastalauseen uusi 3. lakiehdotus

Laki

tuloverolain 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tuloverolain (1535/1992) 50 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1410/2010, seuraavasti:

50 §

Luovutustappio

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Pääomatulolajin tappioon luetaan myös omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2012

Mika Lintilä /kesk
Timo Kalli /kesk

Esko Kiviranta /kesk
Antti Rantakangas /kesk